ՀԱՅ ՏԱՐԻ 3745 (Ն. Տ.) 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1896 — 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 — 2 ԲԷՊԻԼ, ԱԽԸՐ 1314 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Գալատիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره‌وك غزته‌سی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Զգօյշին

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դասատուց դրատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մելանոցներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՆԱՆԶԷՆԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԷՆ

Եւրոպական մամուլը կը շարունակէ զբաղիլ Հիւսիսային Բեւեռի խուզարկուին հետաքրքրական յիշատակներովն ու պատմութիւններովը որոնք արձագանգ կը գտնեն ամէն երկիրներու մէջ։ Անոնց քանի մը մասերը ներկայացուցինք մեր ընթերցողներուն։

Ջերմաստիճանն արագապէս իջաւ ու ամբողջ ձմեռն այնպէս մնաց մակերպ։ Շաբաթներով, մեր գործիներուն մնդիկները սառած էին։ Ամենէն ցած աստիճանը զոր կրցանք դիտել՝ 52.6 էր։ Արշաւախումբին բոլոր անդամներուն առողջութիւնը լաւ վիճակի մէջ կը մնայ։ Մեր հետ տարած հագուստներէն միջոցաւ արտադրուած ելեկտրական լոյսը կատարելապէս համապատասխանեց մեր ակնկալութեան։ Ժամանակը կ'անցնէր շատ հաճելի կերպով։ կատարեալ համերաշխութիւն կը տիրէր նաւուն մէջ և ամէն օր ուրախութեամբ կը կատարէր իր գործը։ Բեւեռային արշաւանքի մը համար դժուար պիտի ըլլար լաւագոյն տարրեր գտնել։ Դէպ ի հարաւ 79 աստիճանին տակ 90 գրկայափ խորութիւն գտանք, իսկ դէպ ի հիւսիս, 1600էն 1900ի միջև կը տարբերէր խորութիւնը։ Ծովուն յատակը՝ գործարանական կեանք չիկար։ Մեր ամբողջ ուղեւորութեան միջոցին, աքանչելի պայմաններու մէջ կը գտնուէինք գիտական կարեւոր գտնութիւններ կատարելու համար։

Հանդէն տեղակալը՝ Լօհանսընի ամբակցութեամբ՝ մետեորաբանական, մագնիսական ու ատղաբաշխական կարգ մը կարեւոր ուսումնասիրութիւններ կատարեց, և տոքթոր Պէլսինկ՝ բեւեռային արշաւներուն վրայ։ Ամսոնցմէ զատ, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոյներ պատրաստեցինք, խորաչափութիւններ կատարեցինք ջուրին յատակը, գնուութիւններ՝ ընդծովեայ բարեխառնութեան, սառույցին կազմութեան ու չարժումներուն վրայ և այլն։

Այս գնուութեանց արդիւնքը պիտի բարեփոխէ աշխարհի գօտիներու մասին կեցած շատ մը գաղափարներ։

Մակերեսի սառուցեալ ջուրին ներքև գտայ կոլֆսթրիմի աւելի տաք ու աւելի աղի ջուրը որուն ջերմաստիճանը կը բարձրանար մինչև 0.5։ Ինչպէս որ կը սպասէինք, ձմեռն ու գարնան աւելի արագ կը քշուէինք դէպի հիւսիսային արեւմուտք քան ամառը յորում հիւսիսային հոգմերը բոլորովին կեցուցին զմեզ։

1895 յունուար 4ին և 5ին, Ֆրոմը ամենէն սաստիկ ճնշումներուն ենթարկուեցաւ։ կատարելապէս բռնուած էր սառույցներէն։ Ամէն վայրկեան խոշոր սառնակոյտեր կուգային բախիլ մեր նաւը չընդպատող սառույցներուն, ըստ առնելով փշրել կամ ընկրկել դայն։ Այն ատեն սառույցին վրայ փոխադրեցինք մեր պաշարները, վրանները ու մեր հանդերձեղէններուն մէկ մասը, պատրաստուելով ի հարկին թողուլ նաւը։ կը վախնայինք որ ուղեւորութիւններս պիտի չարունակենք սառնակոյտի մը միջոցաւ, բայց Ֆրոմը մեր կարծածէն աւելի դիմացկուն է եղեր։ Այն միջոցին երբ սառնակոյտերուն ճնշումը զօրեղապէս զգալի կ'ըլլար և կոկորուն վրայ դիզուած սառոյցը անոր ուղղութիւնը կորնցուցնել կուտար, Ֆրոմը մեղմիւ ազատեցաւ ճնշումէն ու սառույցին վրայ ելաւ։ Ոչ մէկ ջնաս կրլած էր։ Այս փորձէն ի վեր, նաւս «անյաղթելի» կը նկատեմ։ Այնուհետև, ալ սառնակոյտի ճնշում չի կրեցինք։ վայրէջքը չարունակեց արագապէս դէպի հիւսիս։ Կանխատեսելով որ Ֆրոմը յորձանքէն քշուելով հիւսիսային ծայրագոյն կէտին պիտի հասնէր, որոշեցի թողուլ դայն Ովկէանը խուզարկելու համար։ Լօհանսընն որոշած էր ընկերանալ ինձ։ լաւագոյն ուղեկից մը չի պիտի կրնայի գտնել։ Ֆրոմին հրամայութիւնը յանձնեցի Սվերդրուբին։ Իր ճարտարութեան և փորձառութեան վրայ ունեցած վստահութեամբս համոզուած եմ որ իր բոլոր նաւաղներով պիտի վերադառնայ ողջամբ, նոյն իսկ այն պարագային ուր Ֆրոմը կորուի։

Նանզէնի այս յայտարարութենէն ետք, ինչպէս կը յիշուի, ոչ միայն իւր քաջերի ուղեկիցներն, այլ և Ֆրոմն ալ վերադարձաւ անվնաս։

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

Պ. Դ. Խալաթեան Աբբոտի վերջին թուոյն մէջ կը հրատարակէ հետեւեալ ծանօթութիւնը որ մասնաւորապէս շահեկան է բանասէրներուն համար։

Յայտնի է, որ Աստուածաշունչ մատեանը թարգմանուել է մեր նախնիքներից երկու անգամ՝ նախ Աստրբէնից և ապա Յունարէնից։ Սակայն մինչեւ այսօր մեզ հասած Ս. Գրքի գրչագիրները, որպէս և հետեւաբար բոլոր ոսկագիրները, Յունականից թարգմանութիւն են ներկայացնում։ Արդարեւ, բնական զլականութեան մէջ այլ և այլ ժամանակ նկատուած են եղել ենթադրութեամբ Աստրբէնի թարգմանութեան հետքեր Հայ Աստուածաշնչի առանձին բառերի ու նախադասութիւնների մէջ, բայց ամբողջ հատուածներ, գլուխներ կամ գրքեր մինչեւ այժմ դեռ չէ յաջողուել գտնել (*) Զբաղուելով երեք շաբաթի չափ Ս. Էջմիածնի մատենադարանում և նիւթեր ժողովելով Մ. Խորենացու երկասիրութեան վերաբերեալ երկրորդ հետազօտութեանս համար, նիւթեր, որոց մէջ Ս. Գիրքը, ինչպէս ես կարծիք եմ յայտնել, նոյն պատմագրի կարեւորագոյն աղբիւրներից մէկն է,—ես գտայ բաւական դիպուածով մի գրչագիր Աստուածաշնչի մէջ՝ Թ. 175 ըստ Կարինեանցի ցուցակի, մինչեւ այսօր ընաւ անծանօթ և սովորական հայ թարգմանութիւնից բոլորովին տարբեր մի այլ թարգմանութիւն, և այն՝ միայն Ա. և Բ. Մնացորդաց գրքերի մէջ պահուած։ Աստուածաշնչի այդ հազուագիւտ գրչագիրը այլ գրչագիրների հետ միասին գտնվում է Մայր Աթոռի մատենադարանի առաջին դահլիճում, ուր պարապում է երկար ժամանակ Ս. Գրքի գրչագիրների բաղդատութեամբ տպագրելու համար Հ. Եղիա Հասան—Ջալալեանցը։ (*) Արժ. Հ. Եղիան նկատած լինելով հանդերձ Թ. 176 գրչագրի և յատկապէս Ա. և Բ. Մնացորդաց գրքերի տարբեր ընթերցմունքները, բայց դիտաւորութիւն ունենալով միայն Յունականից արած սովորական հայ թարգմանութեան գրչագիրների համեմատութիւնը, կարեւորութիւն չէր տուել այդ եզական օրինակի խոշոր տարբերութիւններին։ Ասում եմ եզական, որովհետեւ աչքից եմ անցրել ես այնուհետեւ Մայր Աթոռում գտնուած Աստուածաշնչի երեսունից աւելի գրչագիր օրինակները, բայց եւ ոչ մէկի մէջ չեմ նկատել այս նորագիւտ թարգմանութեան հետքերը։ Վերջինիս լեզուից երեւում է, որ թարգմանութիւնը հին է և ընտիր և կատարուած է ամենայն հաւանականութեամբ Ասորերէնից։ Թէպէտեւ Ասորական Աստուածաշնչի բնագիրը և այլ անհրաժեշտ գրուածքներ ձեռքիս տակ չունենալուս պատճառով անկարող եմ առ այժմ վերջնականապէս վճռել այս թէ Հայ և թէ Ասորի գրականութեան համար վերին ատիճանի հետաքրքրական խնդիրը, թողնելով դրա մասին, որպէս և գրքա հետ կապ ունեցող այլ կարեւոր հարցերի վերաբերմամբ, բուն յիշատակարանի՝ այն է Ա. և Բ. Մնացորդաց գրքերի լիակատար հրատարակութեան միջոցին խօսելու հանդամանօրէն։ Հրատարակութիւնը յոյս ունիմ ապարտել մինչեւ ներկայ տարւոյս վերջը։ Իսկ մինչ այն՝ իբրեւ նմուշ, առաջ եմ բերում (**) բանաբէրների համար մի քանի հատուած նոշդիւտ թարգմանութիւնից գրչագրի ճշտիւ պահպանուած ուղղագրութեամբ՝ դիմացը նշանակելով սովորական տպագիր թարգմանութիւնը ըստ հրատարակութեան Զոհրաբի, Վենետիկ. 1805։

Այս նշանաւոր գիւտի մասին ես պատիւ ունեցայ յուլիսի 6ին առանձին դիմումն ներկայացնել ամենայն Հայոց կաթուղիկոսին, որ իւր գոհունակութիւնը յայտնելով այս առթիւ, բարեհաճեց թոյլատրութեան իրաւունք շնորհել ինձ ապագային Ա. և Բ. Մնացորդաց գրքերն ըստ նորագիւտ թարգմանութեան՝ հանդերձ կարեւոր գիտնական լուսաբանութիւններով։ Այս մասին, որպէս և մինչեւ այսօր Ս. Էջմիածնում իմ գտած համակրալիր ընդունելութեան համար, յայտնում եմ այստեղ Ն. Ս. Օծութեան իմ որդիական ամենախորին երախտագիտութիւն։

(*) Որպէսզի այս խօսքերը թիւրիմացութեանց առիթ չտան, կարեւոր ենք համարում աւելացնել, որ Հայր Եղիան Ս. Հայրապետի հրամանաւ ամիսներէ ի վեր զբաղուած լինելով ձեռագիր Աստուածաշունչների համեմատութեամբ, նկատել էր ինչպէս ինքը պատմում է, Մնացորդաց գրքերի այս օրինակի մէջ սովորականից անենցած խոշոր տարբերութիւնը և մտադիր էր զեկուցանել այս մասին Ն. Ս. Օծութեան, երբ մատենադարան է գալիս Գ. Խալաթեանը և հետաքրքրուում նրա գրաղմունքով։ Հայր Եղիան ցոյց է տալիս իւր նկատածը, և Գ. Խալաթեան չտապում է Ս. Հայրապետից այս արգարեւ կարեւոր գիւտի հրատարակութեան իրաւունքն առնել։

(**) Արտաքոյ նոյն համարի մէջ։

(*) Ցարգելի ուսուցչապետը անուշադիր է թողնում պրոֆ. Ֆետերի կարծիքը, որ Առ Կորնթացիս Գ. անվաւերական թուղթն իւր յարակիցներով ասորերէն թարգմանութեան մնացորդ է համարել։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԻՒՐԵՂԱՑՈՒՄՆ

Զանազան պատճառներ, ինչպէս տաքութիւն, պղտութիւն, ելեկտրականութեան հոսանուտն կամ կրկնակի մարմինները հեղուկ մարմնոց վերածելու կամ չոգացնելու կարող կըլլան։ Անգամ մը որ այդ պատճառները վերցնենք, մարմինը կգտնի հիւլէները կրկին պիտի միանան իրարու հետ, ձեւերնին միայն փոխելով՝ այլ ոչ երբէք բնութիւնին։ Այդ ձեւերը պիտի ըլլան երկրաչափական զանազան պատկերներ, պիտի ունենան զուգահեռական երեսներ, պիտի կազմեն անթերի ուղիղ գծեր, վերջապէս հիւլէին այս նոր կազմութիւնը հրաշակերտ մը պիտի ըլլայ ձեւափոխութեան երեւոյթին ուր ամէն ինչ ճշգապահ հաշուագէտի մը նախանձը պիտի չարժէր։ Այն իսկապէս արուեստագէտը, այն անթերի վարպետը որ նիւթին այդքան կանոնաւոր չարժումը պիտի տայ, միայն բիւրեղացման երեւոյթն է (cristallisation)։

Ամէն մարմին քիչ բացառութեամբ կը բռնայ երեք վիճակներ ունենալ, հաստատուն, հեղուկ, կազային, որոնք դարձեալ ուրիշ երեւոյթներ չեն բայց եթէ նիւթին ձեւափոխութիւնը։ Հաստատուն մարմինը երբ տաքութեան ազդեցութեամբ կը հեղուկնայ, այդ երեւոյթը հալումն կը կոչուի և ամէն մարմին իր հալման յատուկ բարեխառնութիւնն ունի որ անփոփոխ է նոյն մարմնոյն նկատմամբ։ Հաստատուն մարմինները կրնան հեղուկանալ նաև ոչ թէ տաքութեամբ այլ պարզապէս լուծուելով ուրիշ մարմնոյ մէջ։ Եթէ քիչ մը կերակրոյ աղ ձգենք ջուրին մէջ, քառորդ ժամէ մը պիտի տեսնենք որ աղը լուծուեր է ջուրին մէջ։ Այս երկու երեւոյթներէն առաջինը հալումն է, իսկ երկրորդը լուծումն։ Երկուքն ալ միևնոյն նպատակին կը ծառայեն. հաստատուն մարմնոյ վիճակը փոխելով հեղուկ մարմնոյ վերածել։ Շոգիացումը հեղուկ և կամ հաստատուն մարմնոյ կազային մարմիններու վերածուիլն է որ տեղի կունենայ մարմնոյ տաքութիւն ծրծելովը։ Մարմինները գիրենք չը ջերմացող մթնոլորտէն և կամ պարզապէս մենք այդ մարմնոյ տաքութիւն հայթայթելով անոնց վիճակը կը փոխենք և կազային երեւոյթը կուտանք անոնց։ Բայց որովհետեւ գիտակցութեան կարեւոր ուր գիւրաւ պիտի կրնար դառնալ հանգստաւէտութիւն և բաւական հաճոյք՝ որպէս զի պէտք չունենար բազմաթիւ սպասաւորներ տանիլ հոն։ Երկու կիներն որոշեցին գարնան եղանակն հոն անցուցնել։

Տիկին որ Պօրան յուսացած էր որ վչտալի յիշատակներէ խոյս պիտի տայ՝ թողլով Պօրանի դղեակն ու ապարանքը. հաւատի չէր գրած այն ոգեկոչութեան աղդեցութիւնը որ կարդ մը մարգոց բնաւորութեան յատուկ է։ Ռէյմանի արիւնլուայ երեւոյթը հալածեց զինքը իր բնակարանին մէջ. և յետոյ, իր մանկութեան տեսարանները զոր մոռցած ըլլալ կը կարծէր, վերարեւցան իր մտքին՝ զարմանալի յստակութեամբ մը։

Հակառակ իր վախճանին որով կուզէր չի խանգարել այն տեսակ մը հանգստութիւնը զոր գտած էր տիկին Մոնքլար, այնքան ահելի ցնցումէ մը եաք, Էսթէլ ուզենք, կը նայինք որ հալած մարմնոյն վրայ կազմուած խաւը բաւական թանձր է. եթէ թանձր է երկու ծակ կը բանանք, առաջին ծակէն ալը ներս կը մտնէ իսկ երկրորդէն հեղուկ մասը դուրս կը վազէ։ Այսպէս կրնան ծծումին, ծծումը աւագ ամանի մը մէջ կը տաքցնեն մինչեւ որ հալի, անգամ մը որ հալեցաւ՝ կը պաղեցընեն, ու վերոյիշեալ եղանակաւ հեղուկ ծծումը դուրս թափելէ վերջ, ամանին պատերուն վրայ որոշակի կը տեսնենք ծծումի բիւրեղները որոնք այնքան մեծ կ'ըլլան որքան դանդաղ եղած է ծծումին պաղիլը։ Մարմինները բիւրեղացնելու երկրորդ միջոցն է եռացումը. այս կերպ կը բիւրեղացնեն ֆոթը, կը տաքցնեն ամանի մը մէջ մինչեւ որ չոգիանայ. անգամ մը որ ֆոթը չոգիացաւ, չոգին ամանին բերանն մօտերը կը խտանայ ու կը կազմէ ֆոթի բիւրեղներ, այս կերպ բիւրեղացումը այն մարմնոյ յատուկ է որոնք առանց հալելու ուղղակի կը չոգիանան. այս կարգէն են, ամոնեաքի աղը, քամֆորը, և այլն։ Կոնդրկային թթուի պատրաստութեան ժամանակ կնդրուկը պարունակող ամանը նախապէս ասեղով մը ծակելուն թղթով մը կը գոցեն, այդ ամանին վրայ ալ կը հաստատեն կոնաձեւ թղթէ պատկառան մը ու կնդրուկը կը տաքցնեն. յառաջ եկած թթուն կը մղուի թղթին ծակերէն ու կերթայ բիւրեղանալ կոնաձեւ թղթին պատերուն վրայ և երբ վերցնենք այդ թուղթը՝ կը տեսնենք կնդրկային թթուի բիւրեղները բարակ ասեղի ձեւերով, փայլուն, անհոտ, որ 121° կը հալի և 256° կեռայ։

Բիւրեղացման երրորդ եղանակն է լուծուելով բիւրեղացումն։ Այն մարմինները որոնք հեղուկներու մէջ կրնան լուծուիլ, որչափ ալ հեղուկներուն բարեխառնութիւնը բարձր ըլլայ՝ նոյնքան մարմնոյ լուծումը շատ կըլլայ։ Հեղուկ մարմնոյն բարեխառնութիւնէն կախում ունի նաեւ լուծուող մարմնոյն քանակութիւնը. որչափ տաք ըլլայ հեղուկը այնքան շատ կրնայ լուծուիլ այդ մարմինն։ Յաճախած լուծումը բիւրեղացնելու համար կը ձգենք որ պաղի կամաց կամաց, այդ միջոցին կ'սկսին բիւրեղները կազմուիլ, բիւրեղներուն մեծութիւնը կախում ունի պաղումէն արագութենէն, որչափ մարմինը շուտ պաղի բիւրեղները այնքան պզտիկ կըլլան, որքան դանդաղ այնքան մեծ։ Այսպէս կը բիւրեղացնեն քրօմի աղը որուն կանաչ ու փայլուն բիւրեղները շատ սիրուն ձեւեր կ'առնուն, զոր եթէ աւելի խոշորցնել ուզենք բարակ թելով մը կը կախենք իր լուծմանը մէջ որպէս զի ամէն մէկ երեսները հաւասար ընդարձակում ստանան։

Վ. Ց.

(Շարունակելի)

ԿՈՇԵՐԵՐՈՒ ԲԾԾԿՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկեան լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Բալթիմորիացի ելեկտրագէտ մը, որ այժմ Նիւ-Եորք կը գտնուի, կաշխատի գործ մը ի գլուխ հանելու, ուրկից մէկ միլիոն տարար՝ այսինքն հինգ միլիոն ֆրանք պիտի չահի։ Ամենահարուստ կայր մը խոստացեր է իրեն այդ գումարն, եթէ յաջողի իր կոչումին բժշկիլ։ Այդ հարուստ կայրը ամէն կողմ ծանուցեր է իր այդ որոշումն, և օրական հարիւրէ աւելի նամակներ կընդունի եղեր գանազան առաջարկութիւններ ղարտնակոչ Բալթիմորիացի գիտունն առաջարկեր է իր հնարած ելեկտրական գրութեամբը գործածել և կայրն ընդուներ է այդ առաջարկը։ Նիւ Եորքի մէջ բնակող երիտասարդ կայր մը՝ Մարթէն՝ յանձն առեր է որ նախնական փորձերն իր վրայ կատարուին։ Կրուսի թէ Մարթէն սկսեր է տակաւ առ տակաւ տեսնել։ Ամերիկայի ելեկտրագէտը կատարեալ հաւատ ունի թէ պիտի յաջողի։

==)(13)(==

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼԲ»Ի

ՀԱՆՐԻ ԿՐԵԱՎԻԼ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

—Մէկը միւսը չարդիեր, ընդհակառակն, դիտել տուաւ դատաւորը թիչ չատ հեգնոտ ժպիտով մը։ Ընկերութեան մէջ իրարու հանդիպեցանք, սիրելի պարոն, և ներկայ պարագան անոր համար մանաւանդ կը շահագրգռէ զիս որովհետեւ շատ կը համակրեմ ձեր բարեկամին, ինչ որ թոյլ կուտայ ինձի պաշտօնս ահմանէն դուրս խօսիլ ձեզ. պահարանը ձեր քով պահեցէք։ Ձեր տրամադրութեան տակն եմ ամէն անգամ որ կարենամ օգտակար ըլլալ ձեզ, որքան ալ անկարեւոր ըլլայ այդ օգտակարութիւնը։ Բայց եթէ բան մը իմանաք, ինձի պիտի իմաց տաք։

—Անշո՛ւշտ, պատասխանեց Պընուա, հրաժեշտ առնելով։

Երբ վրդոց ելաւ, երկու երեք անգամ խորունկ շնչեց, յուսալով որ իր սրտնեղութիւնը բաց օդին մէջ պիտի ցրուի. բայց իր յոյսը պարապ ելաւ. բանի յառաջանար Սէնի երկայնքը, ճակատը այնքան սեղմուած և միտքն այնքան ճնշուած կը զգար։ Վերջապէս կանգ առաւ բարտիին վրայ և նայեցաւ քարէ աքանչելի դիւզանկարը զոր աչքին առջեւ ունէր, իբր թէ զբօսանքի հզօր տարր մը պիտի գտնէր անոր մէջ։

Գարնան առտուան մը գեղեցիկ արեւը կոսկեզօծէր մայրիներն և ուռիները որոնք այնքան սիրուն պուրակ կը ձեւացնեն ջրին եզրը, Ֆլօրի տաղաւարին տակ։ Լուսաւոր քանդակները փայլուն ցցուածք մը կը ըստանային այդ խարտեաշ լոյսին վրայ, և ոսկեգոյն յատակը որուն վրայ այնքան խրոխտօրէն կը բարձրանայ Անդուան Մարսիէլ թեւաւոր Հանճարը, կը պպզար լուսապակի մը պէս։

Շոգեմակոյկները, նաւաքարերը, տապանաւերը ամէն կողմէ կակօսէին կանանչ ու բեկբեկուն ջուրը որ կը ժպտէր ու կը չատխօսէր կամարներուն տակ. և ծիծեռնակները սուր և կրկին կոչեր կարձկէին թեւով կորելով փոքր ալիքները. լուացարարուհիները գլուխ ցուցընելու չափ կելլէին լուացարանաւերու մէջ, և իրենց ծիծաղները մերթ կը պայթէին և դեռն ժիսրը կը հանդարտէր քիչ մը։

Դեղարուեստից վարժարանին առջեւ, Քարուսէլի կամարջին ծայրը, զրոյներ կը ծածանէին մեծ կայմերուն վերեւ՝ ցուցանդէս մը ծանուցանելու համար։ Կառքերը, օմնիպիւսները դիրար կը կորէին մեթոտաւոր ոգեւորութեամբ մը, այն կանոնաւոր տեսակ մը տենդով որ կը զարմանցնէ զանոնք առաջին անգամ տեսնող ամէն օտարական։ Շտապող, վարվրուն մարդիկ, գործօն կիներ, ծանրաքայլ ծերունի դիտնականներ, ծրարներով բեռնաւոր պաշտօնեաներ, անցորդներու բազմութիւն մը կերթեւեկէին առանց իրարու զարնուելու, գրեթէ ամէնքն ալ կենալով ակամայ չարժումով մը՝ ըլլայ կամուրջին վրայ ջուրին վազելը դիտելու համար, ըլլայ քարափին վրայ՝ աչքն հանդչեցնելու համար այն կանանչ պերճատեսիլ զանգուածին վրայ որ Ռուանայ կամուրջէն կերթայ մինչև Թրօքատէրօ՝ իբրեւ պսակ ունենալով Յաղթութեան Կամարը, որ այգուն յարթական լոյսէն ոսկեզօծուած էր գըրաստի դեղերէն մէկուն պէս։

Շոմիներուն տակ, կակուղ կանանչութեան վրայ, գրավաճառներու սնտուկները կը քաշէին բազմազարդ հասարակութիւն մը՝ ծաղկի վրայ հաւաքուած մեղուներուն նման, բայց ի աղմուկին։

Եղջանիկ էին անոնք, մինչ դիտութիւնը և արուեստը կը փնտռէին հին դիրքերուն մէջ ոմանք շատ սուղ էին իրենց համար և ոմք, հարիւր անգամ թղթատուելով, վերջապէս ծարէ ծայր կարգացուած կըլլան։ Անոնք իրեն պէս նեղացուցիչ մըտածումով մը, դէշ դաղափարով մը լցուած չէին... մաքուր և բարի հոգի ունէին՝ Մայիսի այդ չորուն արևին տակ, դէթ մինչ իրենց քիմը թոթած էին բաց դիրքին մէջ. և ինք ինչ ըլած էր որպէս զի այդ չար և դժնդակ մտածումը քանդակուի իր ուղեղին մէջ։

Հանգիստ փնտռելով զոր ուրիշները գըտնել կը մուէին, անտուկի մը մէջէ գիրք մը առաւ ըստ բաստի։ Անոնցմէ հատոր մըն էր պատրելու Ա. և Բ. Մնացորդաց գրքերն ըստ նորագիւտ թարգմանութեան՝ հանդերձ կարեւոր գիտնական լուսաբանութիւններով։ Այս մասին, որպէս և մինչև այսօր Ս. Էջմիածնում իմ գտած համակրալիր ընդունելութեան համար, յայտնում եմ այստեղ Ն. Ս. Օծութեան իմ որդիական ամենախորին երախտագիտութիւն։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԻՒՐԵՂԱՑՈՒՄՆ

Զանազան պատճառներ, ինչպէս տաքութիւն, պղտութիւն, ելեկտրականութեան հոսանուտն կամ կրկնակի մարմինները հեղուկ մարմնոց վերածելու կամ չոգացնելու կարող կըլլան։ Անգամ մը որ այդ պատճառները վերցնենք, մարմինը կգտնի հիւլէները կրկին պիտի միանան իրարու հետ, ձեւերնին միայն փոխելով՝ այլ ոչ երբէք բնութիւնին։ Այդ ձեւերը պիտի ըլլան երկրաչափական զանազան պատկերներ, պիտի ունենան զուգահեռական երեսներ, պիտի կազմեն անթերի ուղիղ գծեր, վերջապէս հիւլէին այս նոր կազմութիւնը հրաշակերտ մը պիտի ըլլայ ձեւափոխութեան երեւոյթին ուր ամէն ինչ ճշգապահ հաշուագէտի մը նախանձը պիտի չարժէր։ Այն իսկապէս արուեստագէտը, այն անթերի վարպետը որ նիւթին այդքան կանոնաւոր չարժումը պիտի տայ, միայն բիւրեղացման երեւոյթն է (cristallisation)։

Ամէն մարմին քիչ բացառութեամբ կը բռնայ երեք վիճակներ ունենալ, հաստատուն, հեղուկ, կազային, որոնք դարձեալ ուրիշ երեւոյթներ չեն բայց եթէ նիւթին ձեւափոխութիւնը։ Հաստատուն մարմինը երբ տաքութեան ազդեցութեամբ կը հեղուկնայ, այդ երեւոյթը հալումն կը կոչուի և ամէն մարմին իր հալման յատուկ բարեխառնութիւնն ունի որ անփոփոխ է նոյն մարմնոյն նկատմամբ։ Հաստատուն մարմինները կրնան հեղուկանալ նաև ոչ թէ տաքութեամբ այլ պարզապէս լուծուելով ուրիշ մարմնոյ մէջ։ Եթէ քիչ մը կերակրոյ աղ ձգենք ջուրին մէջ, քառորդ ժամէ մը պիտի տեսնենք որ աղը լուծուեր է ջուրին մէջ։ Այս երկու երեւոյթներէն առաջինը հալումն է, իսկ երկրորդը լուծումն։ Երկուքն ալ միևնոյն նպատակին կը ծառայեն. հաստատուն մարմնոյ վիճակը փոխելով հեղուկ մարմնոյ վերածել։ Շոգիացումը հեղուկ և կամ հաստատուն մարմնոյ կազային մարմիններու վերածուիլն է որ տեղի կունենայ մարմնոյ տաքութիւն ծրծելովը։ Մարմինները գիրենք չը ջերմացող մթնոլորտէն և կամ պարզապէս մենք այդ մարմնոյ տաքութիւն հայթայթելով անոնց վիճակը կը փոխենք և կազային երեւոյթը կուտանք անոնց։ Բայց որովհետեւ գիտակցութեան կարեւոր ուր գիւրաւ պիտի կրնար դառնալ հանգստաւէտութիւն և բաւական հաճոյք՝ որպէս զի պէտք չունենար բազմաթիւ սպասաւորներ տանիլ հոն։ Երկու կիներն որոշեցին գարնան եղանակն հոն անցուցնել։

Տիկին որ Պօրան յուսացած էր որ վչտալի յիշատակներէ խոյս պիտի տայ՝ թողլով Պօրանի դղեակն ու ապարանքը. հաւատի չէր գրած այն ոգեկոչութեան աղդեցութիւնը որ կարդ մը մարգոց բնաւորութեան յատուկ է։ Ռէյմանի արիւնլուայ երեւոյթը հալածեց զինքը իր բնակարանին մէջ. և յետոյ, իր մանկութեան տեսարանները զոր մոռցած ըլլալ կը կարծէր, վերարեւցան իր մտքին՝ զարմանալի յստակութեամբ մը։

Հակառակ իր վախճանին որով կուզէր չի խանգարել այն տեսակ մը հանգստութիւնը զոր գտած էր տիկին Մոնքլար, այնքան ահելի ցնցումէ մը եաք, Էսթէլ անմիջապէս տեղը դրաւ և ընտրեց. դատական վէպ մըն էր որուն խորագիրն է «Կնոջ մատ կայ»։

Անհամբեր՝ նետեց դայն և թղթատելու համար տետրակներու ծրար մը առաւ. իր աչքը՝ դեղին կողքի մը վրայ հանդիպեցաւ սա խոշոր տարերուն. Հայկանոյշ դատարէրը։

Անպատճառ դիպուածը Պընուային նուէրն ինկած էր։ Նորէն ճամբայ ելաւ քարափին երկայնքէն՝ նայելով Թիւլլերիի ծառերուն, փորձելով համակուիլ Փարիզի այդ անկեան պայծառութիւնէն, գրեթէ համբ, գրեթէ անչարժ, ուր վիշապաբարաց զօրանոցին զանգակը մերթ ընդ մերթ երաժշտական խաղ մը կարձկէ. յանկարծ մտածեց թէ ուր կերթար և նշմարեց թէ Էլի վրդոցին կողմը կուղղուէին իր քայլերը։

—Հոն ի՞նչ գործ ունիմ, մտածեց, այս անգամ բոլորովին զայրացած ինք իր դէմ. և բարձրաձայն սաստիկ յանդիմանելով ինքզինքը՝ ուժգնաբար բռնեց փողոցը, ուր կը գտնուէր իր ամուրի ընակարանը։

Թ

Սուգի առաջին տանջերիզդ օրերէն ետք որ յատկացուեցան գործերու անխուսափելի ու տաժանելի կարգադրութեանց, տիկին Մոնքլար առաջարկած էր Էսթէլի Պօրանի դղեակն երթալ. մանկամարդ կինը՝ ամէն երեւակայելի զգուշութիւններով անիսխատ կամք յայտնեց լեռ չուզեր այդպէս բան մը ընել.

—Բաւական է, սիրելի հօրաքոյր, բաւաս, այն վիշտը զոր ունեցայ Բարիզի տանը մէջ առանձին մնալով, հոն ուր երկուքս պիտի ապրէինք. խնայէ՛ ինձի այս դառն փորձը վերակրկնել տան մը մէջ որ անծանօթ է ինձի և ուր տաժանելի յուշմունքներ պիտի կրնք ինչպէս ես՝ նոյնպէս դուք։

Այս պատճառաբանութիւնը այնքան ճիշդ էր ինքնին որ տիկին Մոնքլար չի կրցաւ չի համակերպիլ անոր։

Էսթէլ իր մօրէն ժառանգած էր գիւղական տուն մը, Շառթէն քիչ հեռու, բաւական կարեւոր ուր գիւրաւ պիտի կրնար դտնել հանգստաւէտութիւն և բաւական հաճոյք՝ որպէս զի պէտք չունենար բազմաթիւ սպասաւորներ տանիլ հոն։ Երկու կիներն որոշեցին գարնան եղանակն հոն անցուցնել։

Տիկին որ Պօրան յուսացած էր որ վչտալի յիշատակներէ խոյս պիտի տայ՝ թողլով Պօրանի դղեակն ու ապարանքը. հաւատի չէր գրած այն ոգեկոչութեան աղդեցութիւնը որ կարդ մը մարգոց բնաւորութեան յատուկ է։ Ռէյմանի արիւնլուայ երեւոյթը հալածեց զինքը իր բնակարանին մէջ. և յետոյ, իր մանկութեան տեսարանները զոր մոռցած ըլլալ կը կարծէր, վերարեւցան իր մտքին՝ զարմանալի յստակութեամբ մը։

Հակառակ իր վախճանին որով կուզէր չի խանգարել այն տեսակ մը հանգստութիւնը զոր գտած էր տիկին Մոնքլար, այնքան ահելի ցնցումէ մը եաք, Էսթէլ չի կրցաւ ինքզինքը զսպել իր տառապանքը անոր յայտնելէ, իրիկուն մը երբ ընթրիքէն ետք միասին կը շրջէին պարտէզին մէջ, գրեթէ դարաստանի մը չափ ընդարձակ, և որուն մէջէն կանցնէր Լուառ գետը։ Հին պարտէզ մըն էր, աւելի քան հարիւր տարուան, ծառուղիներով լեցուն որոնք տեսակ մը լաբուրինթոս կը ձեւացուցնէին. օձապտոյտ արահետներուն հետեւելով, անուանեալ բոլորակի մը մէջ կը գտնուէր այցելուն, շեղակի ծառուղիներով կտրատուած որոնք թոյլ կուտային դուրս ելլել դիւրաւ. զգոյշ աւազան մը, շուրջը նստարաններով, կը գրաւէր կեդրոնն այս մեսմաղձիկ վայրին, զով ու սիրուն ապաստարան՝ միջօրէի տաքերուն դէմ։

Թէպէտ ժամը ութն անցած էր, բայց արեւը մարը մտած չէր տակաւին. տարուան այդ եղանակին ուր օրերը կերկարին հետզհետէ, իրիկունները վերջացող բաներու ազդեցիկ հմայքն ունին. այդ միջոցին մարդ կզգայ թէ օրքան անկայուն են լոյսի այդ ժամերը և թէ ի՞նչ արագութեամբ օրերը պիտի կարճնան շատ չանցած։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 28,9 ՍԵպտ. 1896

Քաղաքական կացութիւն

ՁԱՐՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պրեսլաւէ կը հեռագրուի թէ Զարն ու Զարուհին, գերման կայսեր ու կայսրուհւոյն հետ միասին, Կէօրլից գացին, ուր ներկայ գտնուեցան գերման բանակին մեծ ռազմահանդէսին, որ շատ փառաւոր եղաւ։ Գերման ժողովուրդն ամենուրեք խանդավառ ընդունելութիւն ըրաւ Ռուսիոյ վեհապետին ու վեհապետուհւոյն։ Երեկոյին ի Կէօրլից Նոյին Վեհափառութիւնք իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցին Վիլհէլմ Կայսեր ու Կայսրուհւոյն, արքայազուն իշխաններուն և իշխանուհիներուն, խուռն բազմութիւնն եռանդնալից հիւրերով և հիւրերներով ողջերթի մաղթեց Զարին ու Զարուհւոյն, որք, ինչպէս ծանուցինք, Քրէյնհակ կերթան իրենց պապուն և մամուն քով։

Համասաւեան Սէքէր լրագիրն, Զարին ի Վիեննա և Պրեսլաւ այցելութեանց վրայ խօսելով, արդար կը գտնէ օտար լրագրաց արտայայտած կարծիքը թէ Զարին և Զարուհւոյն ճամբորդութիւնը բարեբասիկ դէպք մ'է ներկայ հանգամանաց մէջ, որովհետեւ կը զօրացնէ ընդհանուր ակնկալութիւնն և բաղձանքը թէ Եւրոպայ մէջ խաղաղութիւնը պահպանուի։

Գերման լրագիրը միահամուռ կը նշուն այն տեսութիւնը թէ Եւրոպան խաղաղութեան անվթար պահպանումը նոր հաստատութիւն մը ստացած է Զարին և Զարուհւոյն ճամբորդութեամբը։

Ֆուրնիէի Ֆրանսական Գործակալութիւնն, որ ամենայն ինչ վարդապոյն կը տեսնէ Ֆրանսական շահերուն համար, փարիզի մէջ անանկ կարծիք մը տարբ է թէ Պրեսլաւի վեհապետական հայկերոյթին մէջ Վիլհէլմ Կայսեր և Զարին արտասանած բաժակաճառերը կ'ապացուցանեն եղեր թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութիւնք այնքան մտերիմական չեն։ Պրեսլաւի հանդէսներէն աշխարհ՝ տարբեր մեկնութիւն մը հանած էր, այսինքն թէ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութիւնք ամեն ժամանակուան չափ բարեկամական են։

Ո՞վ Պիտի ըլլաց Լոպանովի ՕԱՋՈՐԴ.—Բեռլէրսպուրկէ նորագոյն լուրերուն նայելով, Վիեննայի ռուս դեսպան Քարնիդ կոմս պիտի ըլլայ եղեր Լոպանով իշխանի յաջորդը։

ՕՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Անգլիական ընկերութիւն մը, որուն Աֆէնքի մէջ ներկայացուցիչն է Մ. Սդէֆէն Բոիհա, արտօնութիւն ձեռք բերեր է երկաթուղւոյ մը շինութեան Աֆէնքէ մինչև Բենգկիքոն, ուր է մարմարիոնի հրաշակաւոր հանքն, որ Փիդիասի հայթայթած էր իր գեղեցիկ արձաններուն քարն, և անկէ ի վեր ալ մարմարիոնի ամենէն հարուստ կեդրոններէն մէկն է։

Մ. Ֆէլիքս Ֆօր Փարիզ դարձաւ, և ընդունեց զՎրտ Տէքիին, որ իւր հրաժեշտի գրերը մատոյց, Փարիզի դեսպանութենէն, ինչպէս և դիւանագիտական ասպարէզէն քաշուելուն առթիւ։

ՀԱՊԵՇԱՍՏԱՆ. — Մենելիք և իւր Սրքունիք թէեւ կէս-վայրենի կը սեպուին, բայց փափաքող են քաղաքակրթ Եւրոպոյ համարումը շահիլ՝ իբրեւ քաղաքակրթութիւնը սիրողներ և վայրենական գործերէ զգուշացողներ։ Օրինակի համար, շատ կը յարգեն բժիշկներն, և կ'ակնածին Եւրոպան գիտուններէն։ Այս պատճառաւ, իրենց ձեռք գերի ինկած իտալացի զինուորական բժիշկներուն հետ շատ լաւ վարուեցան։ Այս զինուորական բժիշկներէն առնուած նամակներ կը ցուցընեն թէ ուրիշներուն նայելով իրենք նախանձելի վիճակի մէջ են։ Տրբ. Լուիճի Մօրի, Այպեան վաշտին տեղակալ վիրաբոյժը, կը գրէ իւր եղբօր ի Ֆօրալի թէ «Menelik ricolma i medici di cortesie «Մենելիք բժիշկները կ'ողողէ քաղաքավարութեամբը», իւրաքանչիւր բժշկի տրամադրութեան ներքեւ գնելով երկու սպասաւոր, իտալացի լաւ խոհարար մը և թիկնապահ մը educato e simpatico (քաղեկրթ և համակիր)։ Լսած ըլլալով որ այս բժիշկներ գեղարան մը բանալ կ'ուզեն գիմողները ձրիապէս դարմանելու համար, Մենելիք թագաւոր ամեն կերպիւ քաջալերեց զիրենք, և այս նպատակաւ իւրաքանչիւրին տասնական տոլար պարգեւեց։ Ուրիշ գերի բժիշկ մը կը գրէ իւր ընտանիքին ի Լոմպարիա թէ Մենելիք ամեն բան կ'ընէ ցոյց տալու իւր յարգանքը բժշկական-վիրաբուժական արուեստակցութեան նկատմամբ, և թէ գործ, պաշտօն կը գտնէ իրենց, և լուսի կը վարձատրէ։ Արդէն ա՛յս պատճառաւ է որ շուտով չի թողուր իրենց օգնիքը։

Տրբ. Նիքոլա տ'Ամադօ կը գրէ թէ Մենելիք իրենց տուաւ վեց պատուական հիւղակ, որք ամենուն նախանձը կը շարժեն իրենց լաւ դիրքով և առողջարար կազմածքով, իրենց թող կուտայ ազատօրէն գործածելու իրենց վիրաբուժական գործիները, գիրքերն ու դեղօրայքը։ Մենելիք խաղացի բժիշկներուն գործածութեան համար դեղարան մը սարքեցուելի առատաձեռնութեամբ քան ինչ որ կարելի է գտնել Եւրոպան Արքունիքի մը մէջ։ Իրենք լաւ կ'ուտեն և կը խմեն։ Իրենց մնունդի գլխաւոր առարկայքը են հաց, մս, մեղր և սուրճ, որոց համար կարող են վճարել՝ Ն. Վեհափառութեան կողմէ իրենց տրուած բժշկական վարձքով։ Մենելիք, ի մի բան, բժիշկներուն հետ շատ ազէկ է։

ՌՈՍԻՈՊԱՆԻ «Կայսերական Պանքան» Պերլինի իւր զեղչի սակը 100ին երեքէն չորսի հանեց, հրապարակին վիճակին պատճառաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Կ՚ԳՈՒՐԷ Հա՞ՅՈՂՈՎԸ—Աւստրիոյ Կաթոլիկաց չորրորդ ընդհանուր ժողովը բացուեցաւ ի Սալցպուրկ, ի ներկայութեան շատ մը կղերականաց, ազնուականաց և երեւելիներուց։ Ժողովոյն նախագահներն էին Բիլրի իշխանը, Շլինտլը գերապատուառն և Տքդ. Էպշենհոֆ։ Սալցպուրկի նահանգապետ Թուն կոմս յանուն կառավարութեան բարի գալուստ մաղթեց ժողովականներուն, և ուրախութիւն յայտնեց յարաճուն նիւթապաշտութեան և անկրօնութեան դէմ եկեղեցասէրներուն վերջերս ձեռք բերած յաջողութեանց համար։ Ռայխսդակի «կեդրոնական» (կաթոլիկ) կուսակցութեան անդամ Հեռ Օրդէրը ի գիմաց գերման կաթոլիկաց յաջողութիւն մաղթեց Աւստրիոյ կաթոլիկներուն և Ընկերվարութեան դէմ խօսեցաւ։ Իւր առաջին նատն մէջ իսկ ժողովը որոշում մը ընէ արկեց որով Պապին աշխարհական իշխանութեան վերահաստատումը կը պահանջէ։ Աւստրիոյ մէջ կաթոլիկ կուսակցութիւնը մեծ պատրաստութիւններ կը կատարէ՝ առաջիկայ ընտրութիւններուն մէջ մեծամեծ յաջողութեանց արժանանալու նպատակաւ։ Անկրօնութեան և նիւթապաշտութեան տարերան հղօր զէնք մը եղած է կաթոլիկ կուսակցութեանց ձեռքին մէջ կրօնի դատը պաշտպանելու համար։

ՊՈՆՆՈՅԻ Պետութիւնը 15,000 զօրք համախմբեր է իւր հիւսիսային-արեւելեան սահմանաց վրայ, ըստ պաշտօնական զեկուցման՝ Սուատանցիներու յարձակումը վանելու համար, և ըստ այլոց՝ Սուատանի Հասարակածային նահանգներն արշաւելու համար։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ.—Անցեալ շաբթուն Բեռլիրսպուրկէ կեդրոնական Ասիա դնաց գիտնականներու խումբ մը, ի գլուխ որոյ Զօր. Գրուխովսքոյ։ Պատերազմական պաշտօնատան և ճանապարհաց ու հաղորդակցութեանց պաշտօնատան կողմէ հրահանգ ընդունած է անդամ մ'ուս քննելու Ամու-Տարեա գետին յատակն, որուշելու համար թէ կարելի չէ այս գետն իւր հին յատակը վերադարձնել, և կասպից ծովը թափել տալ ըստ առաջնոյն։ Այն ատեն կասպից ծովէն կեդրոնական Ասիոյ խորերը նաւարկել կարելի կ'ըլլայ։ Ինչպէս աշխարհագրութեան տեղեկագիրը գիտեն, այս Ամու Տարիա քմահաճ գետ մ'է, որ տեղէ մը ձանձրանալուն պէս ուրիշ տեղ կը հոսի։ Միշտ ճանկոյնին կը փոխէ։ Այս պատճառաւ է որ այլ եւս Կասպից ծովը չի թափիր։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Մադրիտի լրագիրք շատ ծանրակշիռ կը նկատուն Ֆիլիբեան կղզեաց կուսակալին պաշտօնական վերջին հեռագիրն։ Անկէ կը հասկցուի որ ընիկներուն շարժումը կը ծաւալի։ դի 4—5,000 ապստամբ կայ միայն ի Մանիլա, 2,000 ի Քավիտէ, և ուրիշ հրոսակներ Նուէվա-Էյթիճա գաւառի մէջ։ Կուսակալին հեռագիրը խրատներ կը ցուցնէ նաեւ Պուտայի դէպքերուն սատացած նոր երեւոյթէն եռքը սկսեր են. զի Վէյլէր սպարապետ ևս Մարշալ Մարգինեդ Բամբոսէ աւելի յաջողութիւն չունեցաւ Բուտայի մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Ֆրանսայէ ազգին կողմէ ֆեբրուարեան նոր մը Ֆրանս.—Գաւառային ընկերակցութեանց պատուիրակներն անցեալ շաբթու դումարուեցան ի Փարիզ՝ մտկի ընելու համար իրենց կարգած մասնախմբին տեղեկագիրն, այն խնդրոյ վրայ թէ ո՞րն է լաւագոյն միջոցը Զարին նուիրելու յիշատակ մը յանուն Ֆրանսայի զանազան նահանգաց։ Ներկայ էին գաւառային 37 ընկերակցութեանց պատուիրակները։ Հետեւեալ առաջարկը միաձայն ընդունուեցաւ, պատուիրակ մը կղզմէ յայտարարուելէ ետքը թէ Ռուսիոյ դեսպանատունէն ծանուցուած է թէ այս նուէր շատ հաճելի պիտի ըլլայ Զարին.—

«Ռուսիոյ Վեհ. Կայսեր պիտի նուիրուի ոսկով մը՝ Ֆրանսայի ամեն գաւառները ներկայացնող նկարներով զարդարուած։ Հետեւապէս, այս ոսկով 86 թերթ պիտի պարունակէ, յոյժ հարուստ կազմածքով, որոյ վրայ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ զինանշանը գրշմուած պիտի ըլլայ։ Նմանապէս շատ ճոխ գրքոյկ մը մէջ գրուած պիտի ըլլայ ոսկովը։ Այսպէսին մէն մի թերթը գաւառի մը տարագրութեան ներքեւ պիտի գրուի՝ իւր ուզած կերպով նկարելու համար։ Այս թերթ վաթսնամի թղթով պիտի ըլլայ (հին ամուր թուղթ որ գծագրութեան համար կը գործածուի,) կամ մագաղաթէ, մեծագիր։ Անոր վրայ նկարուած պիտի ըլլան գաւառին գլխաւոր քաղաքներուն զինանշանները, տեղական տարազներու, տեսարաններու, արհեստներու, հողային բերքերու մանրանկարներն, ևն։ Նկարներուն յօրինման համար կատարեալ ազատութիւն տրուած է իւրաքանչիւր գաւառի, միայն թէ թուղթին մեծութիւնը նոյն պիտի ըլլայ ամենուն համար, և զինանշանը ջրաներկ պիտի ըլլան։»

Այսպէս Զարին պիտի նուիրուի Ֆրանսայի գեսպան Մանդէպլիօ կոմսին ձեռամբ, առաջիկայ կաղանդին (յունական)։ Ժողովը 11 անդամէ մասնախումբ մը կազմեց՝ այս արուեստական գործին պատրաստութեան հսկելու համար։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԶԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Սեպտ.— Զարը, Վիլհէլմ Կայսեր հետ խօսակցելով, ըսեր է թէ իւր առաջիկայ ճամբորդութիւն ի Ֆրանսա պէտք է նկատուի նոր առհաւատչեայ մը Եւրոպական խաղաղութեան։ Ըսեր է նաև թէ կատարեալ համաձայնութիւն կայ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջև, արդի գժուարութեանց խաղաղ լուծում մը ձեռք բերելու համար։

ԶԱՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ

ՓԱՐԻԶ.—Նախարարաց խորհուրդն իւր այս օրուան նիստին մէջ երկարօրէն քննեց Զարին ըլլալիք ընդունելութեան պարագաները։ Վերջնական որոշումները պիտի տրուին սպասուած ըարձրաստիճան ռուս պաշտօնեաներուն գալէն եռքն, որք պէտք եղածը պիտի տնօրինեն ֆրանսական իշխանութեանց հետ խորհրդակցութեամբ։

—Մ. Ֆելիքս Ֆոռ նախարարաց խորհրդին նախագահելէ եռքը դարձեալ Հավրա գնաց։

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Նախագահական ընտրութիւնն ըստ սովորութեան առաջիկայ նոյեմբեր 3ին տեղի պիտի ունենայ։

ՀՌՈՄ.—Վիկերպոյի եպիսկոպոս Բրաբի դերապատուառ Փարիզի պապական նունբակ պիտի ըլլայ փոխանակ Ֆէռաղա դերապատուառի որ կարգինալութեան բարձրացաւ է։

ՆԱԲՈԼԻԻ ԻԵԼԱՆԻՆ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆը

ՀՌՈՄ.—Նաբոլիի իշխանին կնքակայր պիտի ըլլայ Վիլհէլմ Կայսր և Էլէն իշխանուհւոյն կնքակայր պիտի ըլլայ Զարն՝ անոնց առաջիկայ ամուսնութեան առթիւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Պարիսլաքսական Տեղապահ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան առջի օրը Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին գործոց Վեհ. Նախարարին։

Ամերիկի չուրջը

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Հելլենական դեսպան Մավրօկօրտաթօ իշխանն երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարին հետ։

ԿՐԷՏԷ. — Իթթամ կը ծանուցանէ թէ Կրէտէի նահանգին ժողովն զոհունակութիւն ու շնորհակալութիւն յայտներ է՝ կղզիին նկատմամբ եղած շնորհներուն համար։

ԵԼՄՏԱՅԱՆ յանձնաժողովն առջի օրն ի նիստ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Աւետարան ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վեհ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի։

ԹՕՐԹԻԼԱՆԱՒԵՐ. — Ծովային նախարարութիւնը, կրսէ Իթթամ, աւարտեալ մատ է հինգ Թորփիլանաւերու նորոգութիւնն ի ներկայիս։

ԱՇԻՐԷԹՆԵՐԸ. —Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ կայս. զօրաբանակաց կողմէ սպայակոյտի սպաներէն յանձնաժողովներ կազմուին, որք քննութիւններ կատարեն թէ կայս. երկիրներու մէջ նոր բնակութիւն հաստատած Աշիրէթներն ո՛ր կողմերը կը գտնուին, ո՞րչափ են և ո՞ր ցեղերուն կը պատկանին։

Սպարապետ Դուռը, կայս. սոյն Իրատէին համաձայն, հարկ եղածը գրեց զօրաբանակներուն, յայտարարելով որ այդ յանձնաժողովները կազմով սպայից ամսաթոշակները կրկնապատկուին։

ՄԱՆԱՍԴԵՐԻ գաւառական պաշտօնաթերթը կըսէ թէ Տէպրէ գաւառին մէջ եղած միութեան նպատակն է աւազակութիւնն արգիլել, յափշտակուած գոյքերն ետ առնուլ և չրջականներէն եկած ուսանողներն չընդունիլ ու չպաշտպանել, ուստի Էմիլիէ լրագրոյ 14 ու 15 թիւերուն մէջ հրատարակեալ Տէպրէի նամակին պարունակութիւնը բարբարոսն սուտ ըլլալով կը հերքուի։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Պերլինի ոստիկանութիւն նախորդ առջին գիմեսէր Մէհմէտ Ճէմալ պէյ, ծրագիր մը մատուցանելով Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին, առաջարկած է որ ծխախոտի ու թէնպէքիի խնութիւնք երբ Ռէժիի վարչութենէն ծխախոտ ու թէնպէքի գնեն, իրենց տալիք պատուոներուն վրայ քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթ փակցնեն, որով երմական գանձուն տասը հազար ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Այդ դրութիւնն արդէն կը գործադրեն դրոշմաթուղթ վաճառողներն՝ իրենց գնուողներուն համար երբ արտօնագիր տան։ Այդ ծրագիր յանձնուեցաւ Երմական Նախարարութեան։

—Սալիհ Նուրի ստորագրութեամբ ծրագիր մը մատուցուելով Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին՝ ոչխարի, խոզակի, ոչիլից ըմպելեաց և մետաքսի տուրքերուն գանձման եղանակին նկատմամբ ինչ ինչ միջոցներ առաջարկուած են, որով հասոյթի նոր աղբիւրներ պիտի գոյանան։ Այդ ծրագիրն ալ յանձնուեցաւ Երմական Նախարարութեան։

ՅՈՅՆ ՈՒՍԱՆՈՂԻ. — Կայս. Իրատէ մը անցեալ տարի հրամայած էր որ յոյն հրատարակիչներէ քան ուսանողներ ընդունուին պետական բարձրագոյն վարժարաններն։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այս տարի ալ տասը յոյն ուսանողներ ընդունուին նոյն վարժարանները։

Յունաց Պարիարք Տ. Անթիմոս Լոյոֆէթի պէյի հետ կայս. պատգամ գնաց և այդ առթիւ շնորհակալութիւն մատոյց։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ կուսակալութեան տրամադրութեանը տակ գտնուած Եալը Բէյզիէ շրջանը, նահանգին ծովեզերքը քնական պտոյտ մը կատարելէ յետոյ, երէկ Տրապիզոն վերադարձեր է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան պահակաւոր Լօրէլէյ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, գնուած է Մախսուսէի վարչութեան կողմէ։ Այդ շրջանաւ 5,300 օսմ. ոսկւոյ ծախս առնուեցաւ։ Հիմա Գերմանիա գնաց իր գոյքերն պարպելու և յետոյ կ. Պոլիս վերադառնալու համար։

ԻՍԲԼԻՆՏԷՐՈՒՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Պէրոն-ի երկրորդ կարգի մարատանուը երկի ճամբայ ելեր է ծովեզերքուն առիւ բնական պտոյտ մը կատարելու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Վիքթոր Բուլիէի մահուան առթիւ, վարչական ժողովն առջի օրը ի նիստ չդումարեցաւ ի նշան սգոյ։

ՍԷԼԱՆԻԿի մէջ կատարուած չերմաբուծական մրցման մասնակցեր են 32 անձեր, որոց 12ը մրցանակի արժանի դատուեր են։ Առաջին մրցանակն, որ է 60ը ոսկինոց մանրադէտ մը ու տասներկու ոսկի, շահեր է Եօրկի Կօրկոլաթօ անուն չերմաբոյծ մը։

ՔՈԼԵՐԱՆ ՅԵՆԻՊՏՈՍ. — Դահիրէէն կը հեռագրեն թէ մէկ քանի շաբաթէ ի վեր թէեւ քոլերան անհետացած կը նկատուէր, սակայն երեք օրէ ի վեր 61 դէպքեր ու 54 մահեր պատահեր են։

Քոլերան սկսէն ի վեր՝ այսինքն 1895 Հոկտեմբերէն՝ Եգիպտոսի մէջ քոլերաէ 19 հազար 718 դէպքեր ու 16,459 մահեր պատահեր են։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ գիշեր ժամ 8ին Պոլսոյ Շահզատէ Պաչի Գալէնտէր թաղին մէջ ախոռի մը խոտերը բռնկելով այրեցան։

ՄԻԼԻԹԻՃ վարժարանին տարեկան արձակուրդն պիտի աւարտի Սեպտեմբեր 1ին և դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ երկուշաբթի օր. 2 Սեպտեմբեր։

ՏԷՆԶԷԼիի (Այդընի նահանգ) կառավարիչ Ահմէտ Շեվկը պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Պ. ՏԻՄԻԹԻՕՍ, Տրապիզոնի հելլենական հիւպատոսն, երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Գ. ՀԷՐԼԷի դատարանը գատեց Եգիպտոսի արարերէն լրագրաց խմբագիրներէն երկուքն, որք տպագրական օրինաց հակառակող հրատարակութիւններ ըրած էին։ Այդ խմբագիրք դատապարտուեցան տասնըմեկ ամսուան բանտարկութեան և քսանըհինգ ոսկւոյ տուգանաց։

ԻԶՄԻՐի լրագիրք կրսեն թէ Բուէտիլիոնէի տեղւոյն մասնաճիւղին յատուկ կարեւոր խնդիր մը յանձնուեր է ձեռնհաս դատարանին։ Աւսարի այդ խնդիրը.

Տարի մը առաջ 180 կողով ոսիոն աւանդ ձգուեր է նոյն Պանքային տեղւոյն մասնաճիւղին և փոխարէն 11,000 օսմ. ոսկի առնուեր է։ Անցեալ շաբթուն այդ կողովները քննուելով տեսնուեր է թէ փոխանակ ոսիոնի՝ քարէ հայն կը պարունակին։ Այդ պատճառաւ պանքան 7000 ոսկւոյ մտ մնասի մը ենթարկուեր է։ Այն վաճառականն, որ այդ ոսիոնները յանձնած էր, իմանալով որ դատարանին կողմէ կը փնտռուի, անմիջապէս դատարանին դիմելով պահանջեր է՝ իբրեւ աւանդ մտած ոսիոնի արժէքին մնացեալ մասը։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՈՑՆ մէջ առջի գիշերը փառապան Խրիսթի եղբայրը՝ Միշօ՝ նոյն փառանպաստաւորներէն եկեբաէն ձեռքէն վիրաւորեց։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց զայն։

ՔԱՐԱՓԱՆՑ ընկերութեան յուսկ մասնաւոր մը, որ երէկ քար բեռցուելու կղզիները կուգար չոգենաւ մը կապուած՝ Մատաի բացերը ժամանելուն մէջտեղէն երկու կտոր ըլլալով ընկղմեցաւ։ Մէջը գտնուող երկու նաւագներ ազատուեցան։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑԻՆ նորոգմանց յանձնաժողովոյ ծանուցումները կարդալ երրորդ երեսին մէջ։

ԱԶԳԻՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

Ազգրի հիւանդութեան հասարակ ձեւն է գնդային բորբոքումէ յառաջ եկածը։ Տղայք, կեանքի բոլոր պայմաններուն մէջ ենթակայ են այդ հիւանդութեան։ Փափուկ և տկար կազմուածք ունեցողները ամենէն աւելի յաճախ կ'ենթարկուին անոր, ինչպէս բնական է ակնկալել։ բայց երբեմն ալ կ'ենթարկուին երեւութապէս զօրաւոր կազմ ունեցող և լաւ սնունդ ընդունող տղաք։ Այս պատճառաւ է կազմութեան տկարանալուն, ինչ որ ըլլայ տկարութեան պատճառը։

Այս հիւանդութենէն բռնուելու վիճակի մէջ կ'ըլլայ մարդ երբ կարճատեւ տարափսիկ հիւանդութեամբ կը վարակուի, երբ վիրաբուժական գործողութիւն կը կրէ և մինչեւ անդամ երբ երկար ատեն վատառողջ վիճակներու կ'ենթարկուի։ Ուրեմն ազգրի յոյզուածները ինչպէս նաեւ թոքերը պէտք է նկատուին բնականաբար հոդ հիւանդութիւններու համար, որոնք անոր մէջ կ'ճաին կը բարդաւաճին ա՛յն ինչ մարմնին առողջութիւնը կը խանգարի։

Ապաքէն մանկանց հիւանդութիւններէ ապաքինումը պէտք է նկատուի վտանգի նախապատրաստ վիճակ մանաւանդ քան արթուն հակոզութենէ թուրտալու առթիւ։ Կենսական այժերը ժամանակ մը կրնան պահպանուիլ ամեն հիւանդութենէ հետեւ։ Մայրերը ազգրի գրեթէ ամեն հիւանդութիւն կ'ընծայեն անկումի մը։ Ճշմարիտ է թէ անկում մը կրնայ անմիջական պատճառ ըլլալ հիւանդութեանը. բայց ատոր հետեւը, ամեն դէպքի մէջ, կենսական այժին պակասը կայ։ Ինչպէս ուրիշ ծանր հիւանդութիւններ, ազգրի հիւանդութիւնն ալ ի սկզբան թեթեւ և չնչին բան մը կ'երեւնայ։ Շատ անգամ ծունկերու ցաւի համար գանգատ կը լսուի. թէպէտ ցաւը ոչ թէ ծունկերուն, այլ՝ ազդրին մէջ է։ Սովորաբար ցաւը կա՛մ թեթեւ կ'ըլլայ կա՛մ երբեք չկենար։

Հիւանդութեան առաջին և ամենէն կարեւոր նշանն է կաղացումը։ որ կրնայ թեթեւ և կամ աւելի աչքի զարնող ըլլալ։ Երբ մանուկի մը վրայ այսպիսի պատանիէ կը տեսնուի, անմիջապէս դարմանին սկսուելու է, վասն զի կատարեալ ապաքինման հաւանականութիւնը կը պակսի ամէն անդամ որ մարմնին ծանրութիւնը կը կոխէ տրունքին վրայ։

Ցաւերու կազմած մը յոյզուածը անչարժ կը թողու և մեծապէս ատեն կը վերցընէ շրջակայ մասներուն ձեռնամուխ։ Շաբաթներ և մինչեւ իսկ ամիսներ պէտք են այս դարմանը շարունակել ապաքինման համար որ կրնայ կատարեալ ըլլալ յոյզուածի կարծրութեան հետ չմոլորուիլ։ Բայց եթէ դարմանման մասին անհոգութիւն ըլլայ, միշտ, և մինչեւ անդամ անյապաղ դարմանումն ըլլալէն եռքն ալ, բաւական աչքի զարնող տձեւութիւն մը կը մնայ։

Պէտք է միտքը պահել ուրեմն որ երբ մանուկ մը թեթեւ կերպով անդամ կը կաղայ, հարկ է անմիջապէս ուշադրութիւն տալ և դարմանելու հոգ տանիլ։ Որեւիցէ պարագայի մէջ պէտք է բացարձակ հանգիստ մինչեւ որ տկարութեան պատճառը վերնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԻԵՆՆԱՅԱՆ ՄԻԽԹԱՐԵԱՆՑ

Ի Կ. Պոլիս, Բանկալթի

Վարժարանս 40րդ տարւոյ չրջանը պիտի բացուի առաջիկայ Սեպտեմբեր ամսոյս 2/14ին. իսկ դասախօսութիւնք պիտի սկսին նոյն ամսոյն 5/17ին հինգշաբթի օրը։

Վարժարանս՝ իւր ութամեայ ուսումնական ընթացքի մէջ կատարեալ միջնակարգ վարժարանի յատուկ ամէն գիտութիւն, բայց յարմարելով տեղւոյս պահանջմանց-պիտոյից առանձին ժողովրդութիւն կը նուիրանէ ուսող ազգութեանց և տօմարա կարութեան։

Վարժարանիս ուսմունքն կաւանդուին փոփոխակի հայերէն և գաղղերէն լեզուաւ։ Բայց ասոնցմէ զատ պարտաւորիչ են նաեւ տաճկերէն և գերմաներէն լեզուները։

Վարժարանիս մէջ՝ Մխիթարեան Հայրերէ զատ կը պաշտօնավարեն նաեւ ինը արտաքին ուսուցիչ։ գաղղերէն ու գերմաներէն լեզուաց և ուսողական գիտութեանց ուսուցիչները վկայեալ (diplômé) են։

Վարժարանս կընդունի ո՛չ միայն գիշերօթիկ այլ նաեւ ցերեկօթիկ ու արտաքին աշակերտս։ Ընդարձակագոյն տեղեկութեանց փափաքող հանի դիմել վարչութեանս, որուն հասցէն է՝

Վարժարան հարց Մխիթարեանց Վիեննայ, ի Բանկալթի, Կ. Պոլիս։

618 4—8 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Իւլաի երկրորդ ասպիճան տրուեցաւ Ռէժիի վարչութեան խորհրդականներէն Տրբ. Նիսամիրա պէյի։

Էրզրումի նահանգին Թօրթօմ գաւառակին Նախպ անուանեցաւ Ռէֆահիյէի նախորդ Նախպ Էօմէր Լութֆի էֆէնտի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Գ. զօրաբանակին սպայակոյտին նախագահ Միրլիվա Ալի Ռիֆաթ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բ. զօրաբանակին սպայակոյտին նախագահ Միրլիվա Ահմէտ Բիւլուի փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Աժանս Հավասի Կ. Պոլսոյ գործակալ Պ. Սանտուզի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. անձնական Դանձուն երկրաչափական դիւանատան պաշտօնեաներէն երկրաչափ Արթին էֆէնտիի։

Ազատարարի չքաղրամ՝ Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղւոյն կառախումբի պետ օսմանեան հպատակ Լեոն Վահան էֆէնտիի, նոյն երկաթուղւոյ մեքենավարներէն Հաճի Իզզէթ աղայի և գերմանական հիւպատոսարանին գավառներէն Իպրահիմ աղայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կայս. երկիրներու մէջ կատարեալ անդորրութիւն ու խաղաղութիւն կը տիրէ։ Քաղաքային ու զինուորական կարգադրութիւնք պէտք է այնպիսի եղանակ մը ըլլան, որ չփոփոխեանց չարունակուելուն ու տարածուելուն տեղի չտարուի, եթէ հակառակը գործուի՝ այսինքն եթէ խռովարարաց դէմ դնելու ու զանոնք նուաճելու մասին փութանակի չգործուելով անտարբերութեամբ չարժուի, և կերպով մը ազատուց ու արկածներու տեղի տրուի, պէտք է ստոյգ կերպով գիտնալ թէ քաղաքային ու զինուորական ամենէն փոքրէն ամենէն մեծ պաշտօնեայն ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ պիտի մնայ։ Եթէ այդ կարգի յանկարծական չփոփոխութիւն մը ծագի, երբեք տեղի տալու չէ որ ո և է անձ միջամտէ նուաճման գործին որ կառավարութեան յատուկ է. նոյնպէս տեղի տալու չէ որ այդ միջոցին սպանութիւնք, աւարառութիւնք, քաղաքաց աւերումնք և այդ կարգի բռնաբարութիւնք գործուին։ Ցարմար միջոցներով ժողովրդեան պէտք է յորդոր կարդալ ու քարոզել որ իր գործովն զբաղի և Սատուծային հանութեան ու Վեհ. Սուլթանին հրամանաց հակառակող ամենափոքր ընթացքէ մը իսկ բոլորովին զգուշանայ։ Եթէ այդ իրաններուն չենթադրելով այդ կարգի խռովութեան մը միջոցին ժողովուրդը միջամտէ նուաճման գործին, որ կառավարութեան իրաւունքն է, և եթէ իսամ ու ագ-իսամ՝ ո՛ր գասակարգին ալ որ պատկանի, իրարու դէմ յարձակում պատահի և կառավարութեան իրատներուն անասնութիւնք դէնք բաշուի կայս. զինուորաց դէմ, այն պարագային մէջ կայս. զինուորք դէնքով պիտի արգիլեն այդ կարգի անձանց միջամտութիւնն ու յարձակումն, ով որ ալ ըլլան։ Այս կէտն ալ պէտք է ծանուցանել ժողովրդեան՝ գաւառին տպարանէն հասարակութեան հասկնալիք լեզուաւ յայտարարութիւններ պատրաստելով և գիւղերը ցրուելով։ Վերջապէս տիրող խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը հաստատուն ու տեւական ընելու համար տեղական պահանջմանց համաձայն տակաւին ինչ միջոցներ որ կան, առանց ժամանակ կորսնցուցնելու, պէտք է իւրաքանչիւր ոք գործ դնել և բնաւ տեղի չտալ որ անհաճոյ դէպքեր պատահին։ Այս կէտերը բացարձակ կերպով կարգադարուին՝ նախարարական յատուկ յանձնաժողովի մը որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով։»

—«Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, ըստ նորին Վեհ. Սուլթանին, Սրվազի նահանգին Հաճէի կեդրոնէն մինչեւ Սամսոն երկարած հեռագրական թելին շինութիւնը աւարտելով միացած է Գալագ կայարանին որ այդ երկու տեղերու մէջտեղը կը գտնուի, և այդ կողմէն հաղորդակցութիւնը սկսած են։»

—«Օգոստոս 26 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպ

Գ. Ս. ՄԵԼԵՔՅԱՆ

ՅԱՅՏՆՈՒՄ Է ԱՌԱՋԻՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ԳԻՆՈՎ

Ամենայն հարգանքով հայտնում է Արմավիրի և նրա գավառների բոլոր հարգելի հաճախորդներին, որ նոր հարմարություններով զարդարված գրասենյակս գտնվում է Գ. Ս. Մելեքյանի տանը, Գլխավոր փողոցի վերևի մասում, Գ. Ս. Մելեքյանի տան դիմաց։

Գ. Ս. Մելեքյան

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթը 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը հրդեհապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ 90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Զալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԲՐԻՆ եւ ԸՆԿ. 566

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋԻՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳՂ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զոհսուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կառոյցներ, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանով և մի՛ջոցներով ստոյգ ապահովագրութեամբ ստանալու, որը ունի իր լիազօր իշխանութիւն կատարելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զանգներն։

Ա. ՍԱՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գալատիոյ և Սև ծովու եզերաց Զալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

565

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ դ'Իթալիէն. 1, 3, իր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845էն հիմնուած է վեր

Ապահովագրութեանց վճար. 1 Մէջ— 123,000000
1895ի դարձեալ
Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000
1896 յունուար 1
Աւանդ եւ անշարժ կալ. յԵւրոպա 40,000000
Ցաւելեալ դրամագլուխ 124,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 1 Մէջ— 141,000000

Տնօրէնութիւն
Շահաբաժիններու բարձրամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։
ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին ընակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ. Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 ՃԱ. ՈՒ. ՀՈՒԹՕՒ եւ ԸՆԿ.
Վայվոտա փողոց, Գալաթալիս խան, Զալաթիա

ԱՅԷՐԻ
Զէրի բէֆթօրալ

ԱՆԶՕՒԴԱԿԱՆ
Ծուռով բուժելու համար

Հարբուխը, հազը, էնֆլիւէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն սաստիկ հազը կը բուժէ, բորբոքած թաղանթը կը կակղեցնէ եւ հանդարտ քուն մը կու տայ։ Կեղծմաշկի, կապտոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն թորային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է
ԱՅԷՐԻ ԶԷՐԻ ԲԷՖԹՕՐԱԼ
որ մեծազոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղարաններու եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Գ. Էտմ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւսէք Գալտրըրմ, Վոյվոտայի պահակոցին մօտ։ 604

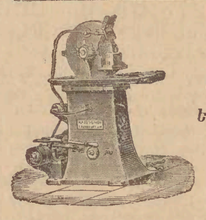

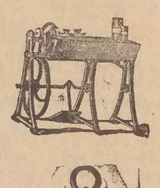

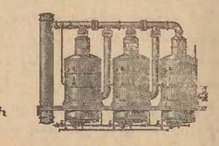

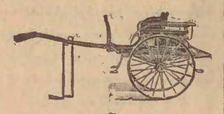

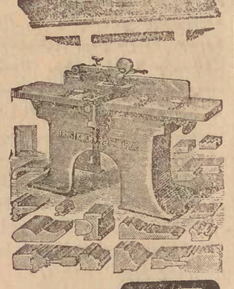

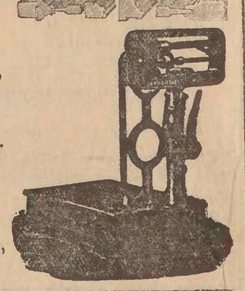

ԷՖՍԲՕՌ ՎԷՌՊԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրուած մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Զալաթիա, Բէր.էմվէ Բազար եւ Մէգիրէմ փողոց, Թիմարէթ խան [նախ կին կեդրոնատեղի Բէյոլի]

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու բարիւղով շարժող մեքենայք, որոց սին շարժման կը դրուի նիւթ յանձնորդն ուզէ։ Պարզ բարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 բիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարան։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, ելականերիներ եւ ճանապարարտ մեքենահատներ, մեքենագործութեան, զարնուածեան, կոպարարուածեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհոսներ, հերկագործական մեքենաներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերանիկներ, ասֆալտ, խայծդանաւոր բարդոն, խոհանոցի անօթք, կազի լամբարներ, ճեմիշի կազմածք, պիսիրլէգ, կարի մեքենայ, եւն.եւն.

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [նախկին Պորսա Ամէնքի]

Կեդրոնները
ՅԵԼԱՆԿ, Թոփհանէ Քաղ, ՊԻՐԷՆՆ, Բլիւտոն փող.

Գործակալութիւնք
ՍԵԼԱՆԿ Ի ԷԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԼԻՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ԲԱՒՏԱ ԵԱՖԱ

Բրոքիու, Զանզա, Բաղրաս, Բաղամաղա, Շիրա, Վօլօ, Ալեքսանտրիա, Գահիրէ։ 567

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբո-լէ, Պորդոյէ, Մէլբէրլանէ
Լ Սէ- Ծովի Դէլ- Բոնոզ-Էյրէս

Անունը	Թոնոյ	Անունը	Թոնոյ
Բամէէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆիրս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիսթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՃՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բ. 26,7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գ. 27,8 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 3ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դ. 28 9 Սուրհանդակ դէպի Քորֆ-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դ. 28 9 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 29/10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր 30 11 Աղեքսանդրիոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղզ շրջեցնելու 563

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԷՐԱԳՐՈՑ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստ Դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴՐՈՂ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բանկութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՒՐԻԿ ԱՍՏՈՒՃԱՏՈՒՐ. Պոլիս, Պանկէ—Գալաթ. Աշանիատրս խան. 12, 13, 14

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՑՑ
ՄԷՍԱԳԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հաւր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիա մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաթաբօլ, (փոփոխակի Քալամաղա) Շ/ըրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէոտէ-Ագաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հաւր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ աբաթ, Տարտանէլէն, Տէոտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրէն, Քալամաղէն փոփոխակի Քաթաբօլ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասում, ամեն տասնհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շրջեցնելը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդպելով։

ՍՈՒՐԻԱՅԻ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական եզերք, նորէն Պէյրութ, Բոր-Սայիտ, Ալեքսանտրիա. Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հաւրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հաւրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամը 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑ Ի Ա Ն Ա ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ
Ն. ԲԱՖԻ ՕՐ ԸՆԿ

Մարսէլիայի և Պոլսոյ դիպ-կանոնաւոր բեռնող

Մէնդրելի և Տարտանելի ուղղակի սեպտեմբերի 5ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Սիւրիոյ ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի սեպտեմբերի 8ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւաստիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
575 Մոմխանէ փողոց թ. 10

ՏԱՐ ԻՒՍ ՍԷՆԱԻ ՕՍՄԱՆԻԷ

ԲէրէՆԷ վէ Տօղրամա ֆապրիքասը վէ դէբօղիանս Աբար Գաբա տարան էնկիլեռ տիվիզիոն

Մարբուճճիլարտա Բիւյիւք Ապուտ էֆէնտի խանընտա Նօ. 1։ | Աեազմա զաբուսնտա Բէրէստէֆի-լէրտէ Նօ. 13

Խանէ ինչասը իչիւն լազըմ օլանաց հէր նէվ թէրէսպէ վէ տօղրատա վէ սաիրէ եանի կալացտան վէ եախստ ֆապրիգա մալինտէն կէչմէ տէօշէմէլիքլէր վէ բէնտէլէնմիշ լամպարը չիյտէնէ գարբամալար. հէր նէվ բասա վէ գօլնուզ սիրմէլէր վէ գարու բէրվազարը, վէ էպնիեէնին իչ վէ տիշ Ֆարթքնա լազըմ օլան սիրմէլէր վէ օյմալար, տանմէլալար, տօղրամալար վէ դարիհիւմ. մէգրիւբ ֆապրիգատա պուլսար մարինարարը իլէ մանՆԱԳամ վէ նէվմուսուլ տէտտկեահրարտա իսմալ օլունուալ, նէֆասէպ վէ գէրաֆէՆը ֆէվվ էլատէպի իլէ պէրապէր, բէգտպէՆ գապալ էՆմէշ տէրէՆճէտ էՆվէՆ ֆիլեՆալա ֆիրուխի օլունմագտա տարը, միւֆրէտաՆը պալեատա կէօսմէէրլէրէ բէրէսՆէ վէ տօրրամալարը իշլէՆմիշլէրի սաիր մահալտէ ֆիրուխի օլունան խամ քէրէսՆէ ֆիեսՆէրնտան տահա էՆվէՆ սուբէկտէ սաՆքրմագտա տարը-

Մէգրիւբ ֆապրիգատա զաեէՆ ճէսամ պիր բէրէսՆէ տէրօզիՆՕսու տախի պուլունտուղունտան, էվ եարտըրմագ արզու իտէՆլէրին պէհէմմէհալ պիր տէֆա մէգրիւբ ֆապրիգաեը զիեարէՆ էՆմէէլերի բէնտիէրինէ եիւզտէեիւզ նիսգէՆինտէ ֆա՝տ լերի օլաՆաը պէտէհի տիր.

Մէգրիւբ ֆապրիգա կէօսՆէրիլէն բան վէ նիւմունէ իւզրէ էվ ինչասը տախի ՆէՀարիւտ էտիւպ, մալ սահիպիէ ասլա զիեան կէօսմէբդէ։

Ունկարտան մտամ հէր նէվ էլվախ վէ ՆահՆա վէ պօեա ֆիքրչալարը իլէ չամաշը մանտալլարը տախի իսմալ վէ ֆիրուխի օլունուր. 514 20—52

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բէբէթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօռի, Պերլինի, Վիէննայի և Բերլսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷԲՍԻՆԵԱՆ ԲԷԲԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իրր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապարինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերն, որք ունին հիւծուիլ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէր. ստամոքսի ուլեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ԱԶԴ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՐԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խավեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ վերադարձած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտտին խանի Ներքեւ. Թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիչեալը արժանացած է Օսմանեան Իմպիրիալի և Զիքակօյի ու Պուլիարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Այդ մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած Բրեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, բաշով և շիշով։ Նոյնպէս բազաքը խաղողէ եւած Մաստիքա և Քարթալի ճիպրեի Տիւց օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։
556 29—50

ԳԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Ուղղակի երթեւեկ կը բանին Հիվրբուլ և Արեւելեան Գլուխ

Անունը	Թոնոյ	Անունը	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Ֆինիսիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7394	Մարաւոն	2403
Ուրանիա	7268	Ազիա	2393
Բաւնոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆայոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիլիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէքրօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շերպուրի	1614	Լուքանիա	12950
Ֆազանոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալէքսիատիս խան, թիւ 401
Զալաթիա 571

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հալկ չկայ խարեալու եւ փոտեցնելու.

MARQUE DE FABRIQUE

Ընդունուած է անանարոյ-ժերու եւ անանարոյժերու կողմէ։

Գործարան

Այս դեղ անմիջապէս [illegible] մանէ ծիերուն կաղալը [illegible] բերու դուռնալը, ցաւ[illegible] ուռեցքները, սրու նշաններ[illegible] ուռեցքները ինչպէս նա[illegible] հիւանդութիւնները։ Գինը [illegible] գրանը։

Վեցուկէս ֆր.ով ուղուած տեղը կը յանձնուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէգիրի, Գասապեան, Բիւշիւքեան ու Քանդիլը եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 11-52

Ապահովագր. ընկերութիւն
ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԻՆ ՄԻԶՐԱՀԻ
Զալաթիա, Քամանտո խան Թիւ 2
548 38—150

Տօքթ. Յ. Շիրինեան

Իւր ընակութիւնը հաստատած է Գում-Գարու Պատրիարքարան փողոց (Մէյլա Պաշը) Թիւ 15 տունը, ուր կընդունի ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները։

Իւր ստացած երկարաժամեայ փորձառութեամբն եւ գիտական վերջին մեթոտներով պիտի զարմանէ երկու սեռի ներքին ամեն տեսակ հիւանդութիւնները ինչպէս նաեւ տղայոց տկարութիւնները։

Զրի դարման, ամեն հինգշաբթի կէս օրէ վերջ իւր ընակարանը։ 587 20—40